

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/173/2022
Identifikačné číslo spisu:	8720201699
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8720201699.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu: Y. B. I., bytom O. XXX, zastúpeného spoločnosťou doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD. & Associates, s. r. o., advokátskou kanceláriou so sídlom Hlavná 111/25, Košice, IČO: 52 651 258, proti žalovanému: PSS SVIDNÍK, a.s., so sídlom Sovietskych hrdinov 460/114, Svidník, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Marta Maruniaková, s. r. o., so sídlom Sovietskych hrdinov 200/33, Svidník, IČO: 53 156 871, o určení neplatnosti skončenia pracovného pomeru s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 12Cpr/10/2020, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16CoPr/1/2021 z 28. februára 2022, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16CoPr/1/2021 z 28. februára 2022 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d Ľ a š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad rozsudkom č. k. 12Cpr/10/2020 -219 z 2. septembra 2021 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru so žalobcom zo 6. apríla 2020 je neplatné, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Náhradu trov konania stranám nepriznal. Žalobu v časti uplatnenia náhrady mzdy vylúčil na samostatné konanie.
2. Súd prvej inštancie rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku tým, že v rozhodnutej veci obe strany mali úspech v porovnateľnej časti, preto im nárok na náhradu trov konania neprislúcha.
3. Na odvolanie žalobcu proti výroku o trovách konania Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 16CoPr/1/2021 z 28. februára 2022 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania vo vzťahu k nároku žalobcu na určenie, že okamžité skončenie pracovného pomeru je neplatné tak, že žalobca má nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 100 %. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania vo vzťahu k nároku žalobcu, že pracovný pomer žalobcu k žalovanému naďalej trvá, zmenil tak, že žalobca nemá nárok na náhradu trov prvoinštančného konania a

žalovanému sa ich náhrada nepriznáva. Ďalej určil, že o trovách konania vo vzťahu k nároku žalobcu o náhradu mzdy, ktorý bol vylúčený na samostatné konanie, rozhodne súd v konaní, v ktorom súd o tomto nároku bude rozhodovať. Odvolací súd stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

4. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd poukázal na to, že v prejednávanej veci boli uplatnené tri samostatné nároky, a to nárok na určenie, že okamžité skončenie pracovného pomeru je neplatné, nárok na určenie, že pracovný pomer trvá a nárok na náhradu mzdy v sume priemerného zárobku. S poukazom na ustanovenie § 255 Civilného sporového poriadku uviedol, že pri právach so samostatným skutkovým základom je treba úspech a neúspech strany posudzovať osobitne podľa toho, v ktorom nároku, ktorý by mohol byť samostatne uplatnený, bola úspešná a v akom rozsahu, a v ktorom zase nie. Trovy konania potom treba separovať a osobitne o nich rozhodnúť.

5. Odvolací súd poukázal na to, že žalobca bol úspešný v časti nároku o určenie, že okamžité skončenie pracovného pomeru je neplatné. V časti uplatneného nároku o určenie, že pracovný pomer žalobcu k žalovanému naďalej trvá, súd prvej inštancie žalobu zamietol, a teda v tejto časti žalobca úspešný nebol. S týmto záverom súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožnil v celom rozsahu. Poukázal na to, že výpoveď podal sám žalobca z vlastných dôvodov bez pričinenia žalovaného, skôr ako došlo zo strany žalovaného k okamžitému skončeniu pracovného pomeru, a s ohľadom aj na právne zastúpenie si musel byť vedomý toho, že v tejto časti uplatneného nároku môže byť neúspešný. Odvolací súd následne uviedol, že vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o tomto nároku žalovaný odvolanie nepodal, preto mu ani trovy konania nemohli vzniknúť.

6. Odvolací súd dospel k záveru, že z jednotlivých uplatnených nárokov vyplynulo, že strany mali úspech v porovnateľnej časti (1:1), tak ako to stručne odôvodnil aj súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí.

7. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie a žiadal, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku). Procesným výsledkom predmetného súdneho konania je, že žalobca nebol procesne úspešný vo všetkých žalobných nárokoch uplatnených v žalobe, a preto ide len o čiastočný úspech vo veci, v dôsledku čoho v zmysle § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku nemožno priznať žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu.

8. Žalovaný tiež namietal, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) Civilného sporového poriadku). Poukázal na bod 15 odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd okrem iného konštatoval, že vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o nároku, že pracovný pomer žalobcu naďalej trvá, žalovaný odvolanie nepodal, preto mu ani trovy konania nemohli vzniknúť, a bod 16 odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorom odvolací súd uviedol, že z jednotlivých uplatnených nárokov vyplynulo, že strany v prípade týchto nárokov mali úspech v porovnateľnej časti (1:1). Tvrdenie odvolacieho súdu, že žalovanému nevznikli trovy prvoinštančného konania, pretože nepodal voči výroku o trovách konania odvolanie, je nesprávne a v rozpore s ustanovením § 255 Civilného sporového poriadku. Nárok na náhradu trov prvoinštančného konania nie je podmienený podaním odvolania, pričom strana sporu nemá povinnosť podať odvolanie. Ak odvolací súd vychádzal z toho, že ide o samostatné nároky, pri ktorých je potrebné o trovách konania rozhodnúť osobitne, potom žalovanému by patril nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu v časti žalobného nároku, pri uplatnení ktorého žalobca nebol úspešný. Žalovaný poukázal na to, že odvolací súd konštatoval, že strany mali úspech v pomere 1:1, avšak nárok na náhradu trov konania žalovanému nepriznal z dôvodu, že žalovaný nepodal voči rozhodnutiu súdu prvej inštancie odvolanie.

9. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 Civilného sporového poriadku), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku prípustné a súčasne tiež dôvodné. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá Civilného sporového poriadku) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

11. Pokiaľ žalovaný vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku namietajúc nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, dovolací súd poukazuje na to, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku je v zmysle § 421 ods. 2 Civilného sporového poriadku vylúčená v prípade, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). Keďže v taxatívnom výpočte uznesení uvedených v ustanovení § 357 Civilného sporového poriadku je pod písmenom m) uvedené uznesenie o nároku na náhradu trov konania, je v zmysle § 421 ods. 2 Civilného sporového poriadku vylúčená prípustnosť dovolania vyvodzovaná z ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o odvolaní proti uzneseniu prvoinštančného súdu o trovách konania (porovnaj napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/71/2019, 7Cdo/276/2019, 9Cdo/139/2020, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 56/2017).

12. Žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť (a zároveň dôvodnosť) dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rozmeru, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

14. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba tiež uviesť, že podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, zaoberať sa najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

15. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

16. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku.

17. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

18. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom a rozhodnutím odvolacieho súdu k naplneniu znakov vady podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Táto vada spočíva v nedostatočnom, rozpornom až v nezrozumiteľnom odôvodnení uznesenia odvolacieho súdu v podstatných otázkach, od zodpovedania ktorých záviselo rozhodnutie veci.

19. Odvolací súd vychádzal pri posudzovaní nároku strán na náhradu trov prvoinštančného konania z pomeru úspechu strán vo vzťahu k rozhodnutiu súdu o uplatnených nárokoch, zastávajúc názor, že pri právach so samostatným skutkovým základom je potrebné úspech a neúspech strany posudzovať osobitne podľa toho, v ktorom nároku bola strana úspešná a v akom rozsahu. Konštatoval úspech žalobcu v časti nároku o určenie, že okamžité skončenie pracovného pomeru je neplatné, a neúspech žalobcu v časti uplatneného nároku o určenie, že pracovný pomer žalobcu k žalovanému naďalej trvá. Odvolací súd uviedol, že vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o tomto nároku žalovaný odvolanie nepodal, preto mu ani trovy konania nemohli vzniknúť. Následne uviedol, že z jednotlivých uplatnených nárokov vyplynulo, že strany mali úspech v porovnateľnej časti (1:1).

20. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie sú zrejmé úvahy odvolacieho súdu vo vzťahu k posudzovaným nárokom na náhradu trov konania. Svoj záver o nepriznaní žalovanému nároku na

náhradu trov konania vo vzťahu k rozhodnutiu o nároku na určenie, že pracovný pomer žalobcu k žalovanému naďalej trvá, odvolací súd odôvodnil úplne nedostatočným spôsobom, resp. je potrebné konštatovať nelogickosť argumentácie odvolacieho súdu. Z odôvodnenia uznesenia možno vyvodiť, že odvolací súd konštatoval úspech strán v porovnateľnej časti v pomere 1:1 a zároveň nepriznanie nároku na náhradu trov konania žalovanému v časti nároku, v ktorej bol žalobca neúspešný (a teda žalovaný úspešný), z dôvodu, že žalovaný nepodal vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o tomto nároku odvolanie. Takéto odôvodnenie bez podrobnejšieho ozrejmeneia uvažovania odvolacieho súdu postráda svoju logickosť a vnútornú konzistenciu a nemožno z neho pochopiť spôsob, akým odvolací súd na zistený skutkový stav aplikoval relevantnú právnu normu a ako dospel k svojmu rozhodnutiu.

21. Z uvedených dôvodov dovolací súd považoval uplatnený dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku za dôvodný a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu preto zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v súlade s ustanovením § 449 ods. 1 a § 450 Civilného sporového poriadku.

22. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 Civilného sporového poriadku).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.